

Krystyna Hahuła

Nowy Łowicz, st. 2, gm. Kalisz
Pomorski, woj. koszalińskie, AZP
31-16/1

Informator Archeologiczny : badania 31, 148-149

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Wyniki badań zostaną opublikowane w wydawnictwach Instytutu Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Badania będą kontynuowane.

NIESZAWA, st. 5, gm. Józefów, woj. lubelskie, AZP 82-74/9

- osada kultury przeworskiej (okres wpływów rzymskich, fazy B₂/C₁, C₁)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr Walerię Misiewicz (Muzeum Lubelskie w Lublinie). Finansowane przez PSOZ. Trzeci sezon badań. Przebadano powierzchnię 271 m².

W celu rozpoznania północnego i wschodniego zasięgu osady obok dwu szerokopłaszczyznowych wykopów 2 i 3, wytyczono dwa rowy kontrolne. We wschodniej części pola, około 8 m od krawędzi wykopów 1 i 2, nie stwierdzono warstwy kulturowej. Nie udało się ustalić północnej granicy osady — odkrycie obiektu mieszkalnego na stoku wzniesienia, 24 m od obiektu 15 z 1996 r., pozostawia ten problem otwarty. W tym sezonie nie była możliwa dalsza penetracja tej części stanowiska.

Odślonięto 14 obiektów. Szczególnie interesująco przedstawiał się obiekt 23 z wykopu 3, interpretowany jako mieszkalny. Miał on na poziomie odkrycia zarys kolisty, w profilu ściany były łukowate, dno zaś szerokie i płaskie. W jego południowej części znajdowało się nieregularne palenisko wyłożone kamieniami i dużymi bryłami polepy. Pod dnem natrafiono na ślady dziesięciu słupów z obiektu. Użytkowano bogaty i zróżnicowany materiał ceramiczny, natomiast brak było zabytków z innych surowców. W wykopie 2 natrafiono na dwa paleniska: jedno małe, wyłożone drobnymi kamieniami i przepaloną polepą, drugie duże, o średnicy około 1,5 m, z którego pozostała tylko dolna warstwa kamieni, leżąca bezpośrednio na szarej, spopielałej ziemi o miąższości 8-10 cm. Z obu palenisk uzyskano po jednym przęśliku. Stanowisko dostarczyło bardzo bogatego inwentarza zabytkowego. Najliczniej reprezentowana była ceramika naczyniowa. Uzyskano też dwa przęśliki spoza obiektów, kamień szlifierski, fragment szpili brązowej, cztery bardzo mocno skorodowane przedmioty żelazne i fragmenty dwóch grzebieni kościanych.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Lubelskim w Lublinie.

Badania będą kontynuowane.

NOWY ŁOWICZ (st. 2, gm. Kalisz Pomorski, woj. koszalińskie, AZP 31-16/1

- ślady osadnictwa schyłkowopaleolitycznego
- cmentarzysko i osada kultury łużyckiej (IV-V okres epoki brązu)
- cmentarzysko kurhanowe i płaskie kultury wielbarskiej (okres wpływów rzymskich)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 30 czerwca do 3 sierpnia przez mgr Krystynę Hahulę (Muzeum w Koszalinie). Finansowane przez PSOZ. Dziesiąty sezon badań. Przebadano powierzchnię około 450 m² oraz kurhany nr 20 i 35.

Badania na stanowisku 2 w Nowym Łowiczu prowadzone są od roku 1988. Stanowisko znajduje się w centrum Poligonu Drawskiego. Z tego względu badania mają charakter ratowniczy. Do roku 1996 udało się przebadać 35 spośród 68 kurhanów oraz znajdującą się w ich sąsiedztwie przestrzeń międzykurhanową.

W sezonie 1997 badania koncentrowały się na i w okolicach kurhanów 20 i 35.

Kurhan 20:

Obiekt zlokalizowany był w centralnej części stanowiska, w jego partii południowej. Przez środek kurhanu od wielu lat prowadziła droga leśna a nasyp był zniekształcony przed przystąpieniem do badań. Kurhan przebadano w bieżącym sezonie ze względu na nowopowstałe zagrożenie ze strony ćwiczących na poligonie wojsk NATO.

W trakcie prac stwierdzono, że już wcześniej nasyp był naruszony wkopami rabunkowymi, które ominęły jamę grobową w odległości zaledwie 0,15 m. Odkryty w części wschodniej podstawy nasypu kurhanu grób ciałopalny okazał się wyjątkowo głęboki (0,60 m). W jego wypełniku odkryto liczne

kości ciałopalne oraz fragment szpili kościanej i 2 naczynia misowate o identycznym ornamentem (meander, swastyki), zbliżonych pod względem formy i proporcji. Grób można wstępnie datować na fazę B₂/C₁.

Kurhan po przebadaniu nie był rekonstruowany, jedynie zniwelowano powierzchnię umożliwiając przejazd przez drogę leśną.

Kurhan 35:

W części północno-zachodniej obiekt był naruszony wkopem rabunkowym. Po zdjęciu nasypu, w pobliżu centrum odkryto niewielki, lecz stosunkowo głęboki grób ciałopalny jamowy z przepalonymi naczyniami, uławkami stopionych brązów oraz częścią grzebienia rogowego, jednoczęściowego. Na północ i północny zachód od grobu zalegał naruszony wkopem rabunkowym stos ciałopalny, zorientowany na osi północny wschód - południowy zachód. Pod nasypem kurhanu odkryto ponadto 3 obiekty kultury łużyckiej, były to jamy z licznymi uławkami naczyń.

Groby szkieletowe:

Włączając grób nr 69 pozostałe 4 przebadane pochówki szkieletowe – ze względu na wielkość jamy – można łączyć z pochówkami dzieci. Najbogatszy grób 68, zawierający pochówek najpewniej dziewczynki w wieku 5-7 lat, wyposażony był w: 3 zapinki, kołkę paciorków, igłę, szydełko, przęślik i 3 naczynia. Pierwotnie zaznaczony był kamieniem, który zsunął ze stropu jamy grobowej rozsypujący się nasyp kurhanu 35. Najpewniej bogaty był również grób 69 zlokalizowany obok kurhanu 33. Niestety został on wyrabowany już w starożytności i znaleziono jedynie: igłę, szydełko w oprawce drewnianej, stłuczone naczynie oraz sprzączkę z brązu i nieliczne paciorki.

Groby ciałopalne:

Odkryte w przestrzeni międzykurhanowej groby ciałopalne były pochówkami: popielnicowym (gr. 65), najprawdopodobniej jamowym (gr. 66). Z grobu 66 pochodzi m. in. ułamek stopionej, srebrnej klamerki esowatej oraz zapinka z brązu A II 41. Natomiast z popielnicy znalezionej w grobie 65 zdobiony grzebień rogowy oraz przęślik.

Materiały z badań wraz z dokumentacją terenową przechowywane są w Dziale Archeologii Muzeum w Koszalinie.

Badania będą kontynuowane.

ODRY, st. 1, gm. Czersk, woj. bydgoskie, AZP 21-38/1

- cmentarzysko płaskie i kurhanowe z kręgami kamiennymi kultury wielbarskiej (okres wpływów rzymskich, fazy B₂/C₁-C_{1a})

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez dr. Tadeusza Grabarczyka. Finansowane przez Uniwersytet Łódzki. Dwudziesty ósmy sezon badań. Przebadano powierzchnię 58 m².

Kontynuowano poszukiwania w północno-wschodniej części cmentarzyska, na odcinku, który bezpośrednio sąsiadował od zachodu z wykopem z 1996 r. Odślonięto ogółem 9 pochówków (nr 568-576) szkieletowych, popielnicowych i jamowych. Groby szkieletowe były wypełnione dużymi eratykami. Interesującego odkrycia dokonano podczas eksploracji grobu popielnicowego (nr 570) – wewnątrz naczynia znaleziono śladowe ilości spalonych kości, a poniżej kilka brakujących przykrawędnych fragmentów popielnicy. Może to oznaczać, że górne partie naczynia zostały uszkodzone już w momencie składania do jamy. Skąpe wyposażenie pochówków, głównie w postaci zapinek 1 serii VII grupy, pozwala datować to skupisko na schyłek fazy B₂/C₁-C_{1a}.

Materiały przechowywane są w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego, dokumentacja tamże oraz w PSOZ w Bydgoszczy.

Badania będą kontynuowane.

Olsztyn-Brzeziny, st. 4 - patrz: wczesne średniowiecze

Opalenie, st. 3, gm. Gniew, woj. gdańskie - patrz: wczesne średniowiecze